Tsamba la Paulo kuna aRoma

Mamusano

1 dine Paulo, nyagirinya wa Krixtu Jezu, omwe
ndirikunemba tsambali. Mulungu adandicemera
acindipambula kuti ndikhale m'tumiki wace
ndipo ndipalidze Mafala Yabwino,
2 yomwe yakhadapiciridwa na Iye kale-kale
kudzera mwa apolofita wace mu Bzakunemba
Bzakupambulidwa,
3 kucipande ca Mwana wace, omwe muthupi
adacokera mudzindza la Davidi,
4 ndipo adacemeredwa mwana wa Mulungu
mwa mzimu* wace wakucena kudzera mwa ku-
muka kwa wakufa, omwe ni Jezu Krixtu, Mbuya
wathu.
5 Kudzera mwa Krixtuyo tidatambira nkhombo
na utumiki thangwe ra dzina lace, kuti tice-
mere omwe ni aJuda lini abvere kudzera mwa
cikhulupiriro.
6 Mwa wanthu amwewa, imwepo mun'citambo
mbali ya wakucemeredwawo kuti mukhale wa
Jezu Krixtu.

7 Kuna mwentse wakufunidwa wa Mulungu
omwe muli kuRoma wakucemeredwa kuti
mukhale mbumba yace,

Nkhombo na mtendere kuna imwe kudzera
kuna Mulungu Baba wathu na Mbuya Jezu Krixtu.

---

* **1:4** Ayai Mzimu.

Paulo an'funa kukawonana na abale wa magereja ya kuRoma

8 Pakuyamba, nin'tenda Mulungu wangu,
kudzera mwa Jezu Krixtu, thangwe ra
imwe mwentse, pakuti mudziko lentse
cirikupalidzidwa cikhulupiriro canu.
9 Mulungu, omwe nimbam'tumikira na m'tima
wangu wentse ndicipalidza Mafala Yabwino ya
Mwana wace, ni mboni yangu kuti nthawe zentse
nimbakumbukira imwe
10 mumipembo yangu yentse. Nimbapemba
pomwe kuti tsapano Mulungu akafuna ndikhale
na m'pata wakudzakuzungirani.
11 Pakuti ndirikufuna kukuwonani, kuti ndiku-
paseni mphatso yakudzera mwa Mzimu Waku-
cena kuti mukhale wakulimbika.
12 Ibzi nkhulewa kuti, imwe na ine tikhale
wakulimbikisana kudzera mwa cikhulupiriro
cathu.
13 Abale, nin'funa kuti mudziwe kuti nthawe
zizinji nimbacita citalo kuti ndidzakuwoneni,
tsono nimbapingizidwa m'paka pano. Cakulinga
cangu n'cakuti basa langu lidzakhale na phindu
pakati panu, ninga momwe bzimbacitira kwa
anango omwe ni aJuda lini.
14 Pakuti ni basa langu kupalidzira wentse,
ngakhale aGiriki na omwe ni aGiriki lini, adziwi
na omwe ni adziwi lini.
15 Ndipopo ndina xungu cakupalidza Mafala
Yabwino kuna imwembo wa kuRoma.
16 Nin'cita lini manyazi na Mafala Yabwino,
thangwe ni mphambvu ya Mulungu yapulumusa
wentse omwe an'khulupirira, kuyambira aJuda,
kumalizira omwe ni aJuda lini.

17 Thangwe muMafala Yabwino ndimo mumbawonesa kuti Mulungu ambatirungamisa tani, kulungamisidwa komwe kudayamba na kumaliza kudzera mwa cikhulupiriro, ninga momwe bzidanembedwa kuti: “Wakulungama an'dzakhala na moyo kudzera mwa cikhulupiriro†”.

Bzakuphonyera Mulungu bza wanthu

18 Ukali bwa Mulungu bumbawonekera kucokera kudzulu kuna wanthu wakusaya kufuna kupemba na kusaya cirungamo omwe na kusaya cirungamo kwawo ambabisa cadidi ca Mulungu,
19 pakuti bzomwe bzingadadziwika bza Mulungu, bzimbalatizidwa pakati pawo, thangwe Mulungu adabziwonesa kuna iwo.
20 Kuyambira pakulengedwa kwa dziko la pantsi makhalidwe yakusaya kuwoneka ya Mulungu, mphambvu zace zakusaya kumala napombo umulungu bwace bzimbawonekera padeca mwa bzomwe Mulungu adalenga. Na bzimwebzo wanthu amwewa alibe cakutawira.
21 Thangwe adamudziwa Mulungu tsono alibe kumutumbiza ninga Mulungu napo kumutenda. Ndzeru zawo zidakhala zakusaya basa ndipo mdima udadzala m'mitima yawo yakupusa.
22 Iwo akhabziyesa ninga adziwi tsono adasanduka wakupusa,
23 ndipo adacinjanisa ulemerero bwa Mulungu bwakusaya kufa na bzifanikizo bzakukondzedwa ninga munthu omwe ambafa, mbalame, bzirombo bza minyendo minai na bzakukwawa.

---

† **1:17** Aba 2:4

24 Ndipopo Mulungu adapereka wanthuwo
kubzakunyantsa bzomwe mitima yawo
ikhakhumba, kuti anyazise thupi lawo mwa iwo
okha.
25 Iwo adacinja cadidi ca Mulungu na kunama,
acipemba na kutumikira bzakulengedwa na Mu-
lungu, m'mbuto ya kutumikira Mulengi, omwe ni
wakusimbidwa nthawe zentse. Ameni!
26 Na thangwe ra bzimwebzo, Mulungu
adawapereka kubzakukhumba bzakunyozesa.
Mwakuti akazi adafika pakusiya kucita malume
ya pamphasa yacirengedwe, acicita yakusiyana
na yacirengedwe.
27 Ni bzibodzi-bodzi na amuna adasiyambo
malume ya pamphasa na akazi, acimbasirirana
wina na mwandzace. Adayamba kucita bzinthu
bzamanyazi mwamuna na mwamuna, ndipo
mwa iwo adatambira nyathwa ya kuthemera
kuphonya kwawo.
28 Ndipo pakuti iwo adalamba kum'dziwa
Mulungu, Mulunguyo adawapereka mubza-
kukumbuka bzawo bzapezi, kuti acite bzomwe
bzin'funika lini.
29 Mitima yawo idadzala na kusaya cirungamo
kwentse, kuipa, nkhunu na kudzonga. Idadzala
na njiru, kupha, ndewo, kunama na bzakuipa. Ni
wamagunkha,
30 ndipo ambalewana kuipa, anyamadulan-
thaka wa Mulungu, wakubzikuza, mbirimi,
wakusamwa, ambanyang'ana njira zakucitira
bzakuipa, anyakusaya kubvera azibabawo.
31 Ni wakusaya ndzeru, wakusaya
kukhulupirika, wakusaya lufoi na banja,

wakusaya ntsisi.
32 Napo acidziwa kutonga kwa cirungamo kwa
Mulungu kwakuti wanthu omwe an'cita bzinthu
bzimwebzi an'themera kufa, sikuti kundopitiriza
kubzicita kokha, tsono kutawirirambo anango
omwe ambabzicita.

2

Mulungu ambatonga na cirungamo

1 Tsono iwe omwe un'tonga winango, ulibe
cakutawira, pakuti ulikubzimanga mulandu
wekha pa bzomwe un'tonga, pakuwona kuti iwe
omwe un'tonga ulikucitambo bzibodzi-bodzibzo.
2 Tin'dziwa kuti kutonga kwa Mulungu kuna
wale wakucita bzinthu bzimwebzi ni bwacadidi.
3 Tsono iwe munthu, omwe un'tonga winango,
ucimbacitambo bzibodzi-bodzibzo, kodi
un'kumbuka kuti un'dzapulumuka pa kutonga
kwa Mulungu?
4 Pinango ulikunyozera ubwino bwace bukulu,
kugwa mpfuwa na kupirira. Kodi ulikudziwa lini
kuti ubwino bwa Mulungu ni bwakuti ukhum-
bule?
5 Tsono kudzera mwa kuuma kwako na
m'tima wako wa makani, ulikubzithimizirira
ukali kuntsiku ya ukali yakuwonesa utongi
bwakulungama bwa Mulungu.*
6 Mulungu an'dzabwezera m'bodzi-na-m'bodzi
malingana na mabasa yace.
7 Iye an'dzapasa moyo wakusaya kumala
kwa wale omwe an'pitiriza kucita bzabwino,

* **2:5** Ntsiku ya ukali: Ni ntsiku ya kutonga kwakumalizira.

acinyang'ana ulemerero, ulemu na cakusaya
kufa.
8 Tsono an'dzabweresa ukali bwace acikalipira
ambirimi na wale omwe ambalamba bzaku-
lungama acitewera bzakuipa.
9 Pan'dzawoneka matsautso na madede kwa
wanthu wentse omwe ambacita bzakuipa,
kuyambira aJuda mpaka aJuda lini.
10 Tsono Mulungu an'dzapasa ulemerero,
ulemu na m'tendere kwa wentse omwe ambacita
bzabwino, cakuyamba kwa aJuda kudzabwera
kuna aJuda lini.†
11 Thangwe Mulungu ambasankhula lini.

12 Na tenepo wentse wale omwe adaphonyera
Mulungu mwakusaya kudziwa M'temo,
an'dzataika mwakusaya kudziwa M'temo ndipo
wentse wale omwe adaphonya mwakudziwa
M'temo, an'dzatongedwa kudzera mwa
M'temomo.
13 Pakuti wakutondokubva M'temo ndiwo
lini wakulungama pa maso pa Mulungu, tsono
omwe ambabvera M'temo, amwewa ndiwo
an'dzalungamisidwa.
14 Ni cadidi kuti omwe ni aJuda lini alibe
M'temo, tsono pomwe iwo mwacirengedwe
an'cita bzomwe M'temo unirewa, bzimbakhala
m'temo kwa iwo, napo alibe M'temo.
15 Pakuti iwo ambalatiza kuti bzomwe M'temo
umbalewa bzidanembedwa m'mitima mwawo,
ndipo bzakukumbuka bza m'mitima mwawo bz-
imbatsimikiza, nthawe zinango bzimbawapasa
mulandu nthawe zinango bzimbawakhocherera.

† **2:10** MuBibliya la Almeida na la NVI ambalewa kuti aGiriki.

16 Bzentsenebzi bzin'dzawoneka pantsiku
yomwe Mulungu an'dzatonga bzakubisala bza
wanthu, kudzera mwa Jezu Krixtu‡, ninga
momwe yalikulewera Mafala Yabwino yomwe
ine ndirikupalidza.

AJuda na M'temo

17 Tsapano iwepo umbabziti ndiwe m'Juda, um-
bakhulupirira M'temo ndipo umbasamwa na Mu-
lungu wako.
18 Iwe umbadziwa cifuniro ca Mulungu
ndipo umbazindikira bzinthu bzabwino,
ucimbapfundzisidwa M'temo.
19 Iwe umbadziwisisa kuti ndiwe m'tsogoleri wa
azimola, m'bvuniko kwa omwe ali mum'dima,
20 m'pfundzisi wa anyakusaya ndzeru na misiri
wa wana, ucidziwa kuti muM'temo muna udziwi
bwentse na cadidi centse.
21 Kodi iwe omwe umbapfundzisa andzako, um-
babzipfundzisambo lini iwe wekha? Iwe omwe
umbapalidza kuti lekani kuba, ulikuba?
22 Umbalewa kuti lekani kucita upombo,
ulikucita? Iwe omwe umbawenga bzifanikizo,
ulikuba bzinthu bza m'nyumba yabzene ya
mapembo?
23 Iwe omwe umbasamwa kuti una M'temo,
kodi ulikunyoza Mulungu, ucisaya kuteweza
M'temo?
24 Pakuti bzidanembedwa kuti: “Dzina la Mu-
lungu lirikunyozedwa na omwe ni aJuda lini
thangwe ra imwepo”§.

---

‡ **2:16** MuBibliya yanango yambati Krixtu Jezu. § **2:24** Iza 52:5; Eze 36:22

MuIjirayeri wacadidi

25 Thangwe m'sinda wa m'gwato** una phindu
ungateweza M'temo, tsono ungasaya kuteweza
M'temo, m'sinda wako wa m'gwato†† un'khala
ulibe phindu.
26 Penu wale omwe alibe kucita m'sinda wa
m'gwato ambateweza M'temo, kodi an'dzakhala
lini ninga wakucitidwa m'sinda wa m'gwato?
27 Penu ule omwe cibadwire alibe kucita
m'sinda wa m'gwato, tsono ambateweza M'temo,
umweyo an'dzapasa mulandu iwe omwe una
M'temo wakunembedwa ucicitidwa m'sinda wa
m'gwato tsono umbateweza lini M'temo.
28 Thangwe ni muJuda lini omwe ambandobzi-
wonesa kunja kokha, ngakhale kundocitidwa
m'sinda wa m'gwato muthupi.
29 Tsono m'Juda wacadidi ni ule omwe ni m'Juda
mum'tima ndipo m'sinda wa m'gwato udacitikira
mum'tima mwace, kudzera mwa Mzimu, sikuti
mwa M'temo wakunembedwa. Kwa amwewa
kutumbiza kumbacokera lini kwa wanthu tsono
kwa Mulungu.

3

1 Kodi muJuda ambaposa na ciponi, ayai
m'sinda wa m'gwato una basa ranyi?
2 Inde, bzina basa munjira zizinji. Maka-maka
thangwe rakuti aJuda ndiwo adapasidwa mafala
ya Mulungu kuti ayakoye.

** **2:25** M'sinda wa m'gwato: MuciPutikizi ambalewa “Circuncisão”, wonani mulivu la Jen 17:10-14. †† **2:25** M'sinda wa m'gwato: MuciPutikizi ambalewa “Circuncisão”.

3 Tsono penu anango mwa iwo alibe
kukhulupirika, kodi ni kulewa kuti kusaya
kukhulupirika kwawoko kungadzadzonge
kukhulupirika kwa Mulungu?
4 Cadidi ni tenepoyo lini! Mulungu akhale wa-
cadidi napo wanthu wentse akhale wakunama.
Ninga momwe bzidanembedwa kuti:

“Mudzakhale
wakulungamisidwa
m'mafala yanu,
ndipo mudzawakonwese pomwe
mun'dzatongesedwa”*.

5 Tsono penu kusaya kulungama kwathu
kuniratiza cirungamo ca Mulungu, kodi tinirewa
ciyani? Kuti Mulungu ngwakusaya kulungama
pakutipasa nyathwa? (Ndirikulewa ninga
munthu tenepo).
6 Cadidi ni tenepoyo lini! Bzingadakhala
tenepo, Mulungu angadalitonga tani dziko?
7 Penu kunama kwangu kun'citisa kuti cadidi
ca Mulungu ciwoneke padeca na kuthimizira ule-
merero wace tenepoyo, thangwe ranyi nin'pasiwa
nyathwa ninga wakuphonyera Mulungu?
8 Thangwe ranyi ndipo tin'saya kulewa ninga
momwe anango ambatinamizira kuti timbalewa
ticiti: “Ticite bzakuipa kuti bzabwino bzibwere”?
Kupasidwa nyathwa kwa amwewo ni kwakuthe-
mera.

Tentse ndife wakuphonya

---

* **3:4** Mas 51:4

9 Tin'phata ciponi tsapano? Kodi tin'posa
anango ife? Nee, na pang'onopo, tawonesa
kale kuti kuyambira aJuda napo omwe ni aJuda
lini, wentse alikutsogoleredwa na bzakuphony-
era Mulungu.
10 Ninga bzidanembedwa kuti:

"Palibe wakulungama,
ngakhale m'bodzi,
11 palibe wakubvesesa na m'bodziyo,
palibe omwe an'funa kutumbiza Mulungu.
12 Wentsene adataika, acikhala wapezi-pezi.
Palibe omwe alikucita bzabwino,
palibe na m'bodziyo".†
13 "M'kamwa mwawo ni dindi la m'thenje,
na malirime yawo ambanamiza"‡.
"Ndipo miromo yawo
ina ululu bwa nyoka"§.
14 "Miromo yawo idadzala
na themberero ndipo mafala yakuwawa"**.
15 "Minyendo yawo
imbathamangira kukapha,
16 momwe an'pita ambasiya
kudzonga na kusauka,
17 njira ya m'tendere
aniidziwa lini"††
18 "Kuna iwo
kugopa Mulungu ni kwapezi"‡‡.

---

† **3:12** Mas 14:1-3, 53:1-3, Mpa 7:20 ‡ **3:13** Mas 5:9 § **3:13** Mas 140:3 ** **3:14** Mas 10:7 †† **3:17** Iza 59:7; Iza 59:8 ‡‡ **3:18** Mas 36:1

19 Tin'dziwa kuti bzentse bzomwe M'temo
unirewa, umbalewa kuna wale omwe ali
paM'temo, kuti wanthu wentse adzasaye
cakutawira ndipo dziko lentse likhale na
mulandu na Mulungu.
20 Nakuti palibe munthu omwe
an'dzalungamizidwa na Mulungu thangwe ra
kuteweza M'temo, pakuti M'temo umbadziwisa
bzakuphonyera Mulungu.

Kulungamisidwa kudzera mwa cikhulupiriro

21 Tsono tsapano Mulungu atiwonesa kuti am-
balungamisa tani wanthu mwakusaya M'temo
ndipo M'temo na Apolofita acicitira umboni.
22 Mulungu ambalungamisa wanthu wentse ku-
cokera mwa cikhulupiriro kwa Jezu Krixtu kuna
wentse omwe an'khulupirira. Palibe tsankho,
23 pakuti wentse adaphonyera Mulungu ndipo
adafundusidwa mu ulemerero bwa Mulungu,
24 adadzalungamisidwa mwafovolo na
nkhombo zace, kudzera mwa kulomboledwa
komwe kun'cokera mwa Krixtu Jezu.
25 Mulungu adamupereka kuti kufa kwace§§
kukhale ntsembe yakulekerera bzakuphonya bza
wanthu omwe an'khulupirira Iye, kuti alatize
cirungamo cace. Pakuti na kupirira kwace al-
ibe kupereka nyathwa thangwe ra bzakuphonya
bzomwe bzidacitidwa kale.
26 Tsono tsapano aniratiza cirungamo cace, kuti
Iye akhale wakulungama ndipo wakulungamisa
ule omwe ana cikhulupiriro mwa Jezu.

---

§§ **3:25** M'maBibliya ya ciPutikizi yambalewa “Mulopa wace”.

27 Tsapano ni liponi thangwe ra kubzikuza
nalo? Palibe. Kodi lingadakhala thangwe liponi?
Lakuteweza M'temo? Nee, tsono ni kucokera
mwa cikhulupiriro.
28 Na tenepo timbadzawona kuti munthu ni
wakulungamisidwa kudzera mwa cikhulupiriro,
kunja kwa kuteweza M'temo.
29 Kodi Mulungu ni Mulungu wa aJuda wokha
basi? Ndiyembo lini wa omwe ni aJuda lini? Inde,
ndiyembo wa omwe ni aJuda lini,
30 pakuwona kuti Mulungu ni m'bodzi yekha,
omwe an'dzalungamisa mwa cikhulupiriro
omwe adacitidwa m'sinda wa m'gwato*** na
omwe alibe kucitidwa†††.
31 Tsono tapfudza M'temo kudzera mwa
cikhulupiriro? Cadidi ni tenepoyo lini! Koma
tirikutsimikiza M'temo.

4

Abrahamu adalungamisidwa kudzera mwa cikhulupiriro

1 Tsono kwa Abrahamu, kholo lathu mwa thupi,
tingalewe kuti adapasiwa ciyani?
2 Nakuti penu Abrahamu adalungamisidwa
kudzera mwa mabasa, iye anaco cakuti
angabzikuze, tsono sikuti pamaso pa Mulungu.
3 Bzakunembedwa bzimbalewa ciyani? “Abra-
hamu adakhulupirira Mulungu, ndipopo Mu-
lungu adamuyesa wakulungama”*.

*** **3:30** Omwe adacitidwa m'sinda wa m'gwato ni aJuda.
††† **3:30** Amwewa ni wale omwe ni aJuda lini.
* **4:3** Jen 15:6

4 Pakuti malipiro ya munthu omwe an'phata
basa yaniyesedwa lini ninga ya ulere, tsono ninga
mangawa.
5 Tsono kwa ule omwe an'phata lini basa,
acikhulupirira Mulungu omwe anirungamisa
wakusaya kupemba, cikhulupiriro cace
cimbawonesa kuti ngwakulungama.
6 Davidi alikulewa bzibodzi-bodzi, pomwe
anirewa bza kudalisidwa kwa munthu omwe
Mulungu animuyesa wakulungama, napo alibe
mabasa:

7 "Ni wakudalisidwa wale omwe adalekereredwa
kuchola M'temo kwawo,
ndipo kuphonyera Mulungu kwawo
kudampsinkhidwa!
8 Ni wakudalisidwa ule
omwe Mbuya cipo animupasa lini thangwe†!"

9 Kudalisidwa kumweko ni kwa wale okha
omwe adacitidwa m'sinda wa m'gwato ayai ni
kwa walembo omwe alibe kucitidwa m'sinda wa
m'gwato? Talewa kale cipande ca Abrahamu
cikhulupiriro cace cidawonedwe kuti ngwaku-
lungama.
10 Kodi bzidam'citikira nthawe iponi? Atacitidwa kale m'sinda wa m'gwato ayai akanati kucitidwa? Bziribe kucitika atacitidwa m'sinda wa m'gwato nee, tsono bzidacitika akanati!
11 Ndipo Abrahamu adacitidwa cizindikiro
ca m'sinda wa m'gwatoyo, ninga citsimikizo
ca cirungamo comwe iye akhanaco mwa
cikhulupiriro akanati kucitidwa m'sinda wa

† **4:8** Mas 32:1-2

m'gwato. Na tenepo iye ndiye baba wa wentse
omwe an'khulupirira napo iwo alibe kucitidwa
m'sinda wa m'gwato, kuti iwo ayesedwembo
wakulungama.
12 Ndipo ni babambo wa omwe adacitidwa
m'sinda wa m'gwato, sikuti m'sinda wa m'gwato
okha, tsono ambafambambo munjira ya
cikhulupiriro, yomwe baba wathu Abrahamu
adafamba akanati kucitidwa m'sinda wa
m'gwato.
13 Ni thangwe lini ra M'temo kuti Abrahamu
na dzindza lace adatambira cipiciro cakuti dziko
lin'dzakhala utaka bwace, tsono ni thangwe ra
cirungamo cakucokera mu cikhulupiriro.
14 Nakuti penu omwe an'teweza M'temo ni wau-
taka, cikhulupiriro ciribe basa, ndipo cipiciro ni
capezi.
15 Thangwe M'temo umbabweresa ukali, tsono
pomwe palibe m'temo palibe kuchola m'temo.
16 Na tenepo cipiciro cimbacokera mwa
cikhulupiriro, kuti cikhale malingana na
nkhombo, kuti cikhale cakutsimikizika kwa
dzindza lentse la Abrahamu, sikuti omwe ali
pa M'temo okha, tsono walembo omwe ana
cikhulupiriro comwe Abrahamu akhanaco. Iye
ni baba wa ife tentse.
17 Ninga bzidanembedwa kuti: “Ndirikuikha
baba wa madziko mazinji”‡. Iye ni baba wathu
pamaso pa Mulungu, omwe iye adakhulupirira,
Mulungu omwe ambapasa moyo kuna wakufa
ndipo ambacemera bzinthu bzomwe pakhalibe
kuti bziwoneke.

‡ **4:17** Jen 17:5

18 Napo pakhalibe cidikhiro, Abrahamu
adakhulupirira na cidikhiro kuti adzakhale
baba wa madziko mazinji, ninga momwe
bzikhadalewedwa kwa iye kuti: “Tenepa
lin'dzakhala dzindza lako”§.
19 Alibe kuneta kukhulupirira, napo akhadziwa
kuti manungo yace yakhadamala, pakuti akhana
magole pafupi-fupi dzana libodzi (100), ndipo
nthumbo ya Sara ikhadafungambo.
20 Napo bzikhali terepo, Abrahamu alibe
kupenula ngakhale kusaya kukhulupirira cipiciro
ca Mulungu, tsono adakhwimisidwa mwa
cikhulupiriro cace ndipo adapasa ulemerero
Mulungu,
21 acidziwisisa kuti Mulungu ana mphambvu
zakucita bzomwe adapicira.
22 Na bzimwebzo: “Iye adayesedwa kuti ni
wakulungama”**.
23 Mafala yakuti “Adayesedwa kuti ni waku-
lungama” yalibe kunembedwera Abrahamuyo
yekha,
24 tsono yadanembedwerambo ife omwe
Mulungu an'dzatiyesa wakulungama, omwe
tin'khulupirira Mulungu, omwe adalamusa
Mbuya wathu Jezu kwa wakufa.
25 Iye adaperekedwa kuti aphedwe thangwe ra
bzakuphonya bzathu, ndipo adamuka kwa wak-
ufa kuti tirungamisidwe.

5

Mtendere na Mulungu

§ **4:18** Jen 15:5 ** **4:22** Jen 15:6

1 Tsono pakuti talungamisidwa kudzera mwa
cikhulupiriro, tina mtendere na Mulungu mwa
Mbuya wathu Jezu Krixtu.
2 Kudzera mwa Iye tidakhala na m'pata wa
nkhombo kucokera mwa cikhulupiriro. Ni mwa
nkhombo imweyi momwe tsapano tiri ciriri,
ndipo tin'samwa pacidikhiro ca ulemerero wa
Mulungu.
3 Ni bzimwebzi lini bzokha, tsono
timbasamwambo m'mabvuto, thangwe
timbadziwa kuti mabvuto yambabweresa
kupirira,
4 kupirira kumbabweresa makhalidwe
yakutawiridwa ndipo makhalidwe
yakutawiridwa yambabweresa cidikhiro.
5 Cidikhiro cimbabweresa lini manyazi,
thangwe Mulungu adathulula lufoi lace m'mitima
mwathu kudzera mwa Mzimu Wakucena omwe
Iye adatipasa.
6 Nakuti pomwe ife tikhali wakuwofoka, Krixtu
adafera atazi panthawe yomwe Mulungu akha-
datala.
7 Ni bzakunesa kuti pangawoneke munthu
an'fera wakulungama, penu pinango winango an-
gakhwimike kufera munthu wabwino.
8 Tsono Mulungu adalatiza lufoi lace kuna ife
tenepa: Pomwe ife tikhaphonyera Mulungu, 14
Krixtu adatifera.
9 Ndipo tsapano pomwe talungamisidwa na mu-
lopa wace*, cadidi-retu Iye an'dzatipulumusa mu
ukali bwa Mulungu!

---

* **5:9** Na mulopa wace: Bzinirewa na kukhomereredwa kwa Jezu pamtanda.

10 Penu ife pomwe tikhali anyamadulanthaka
wa Mulungu tidayanjanisidwa na Iye kudzera
impfa ya mwana wace, tsapano pomwe
tayanjanisidwa cadidi-retu tin'dzapulumusidwa
na moyo wace!
11 Ni bzimwebzo lini bzokha, napombo tim-
basamwa na Mulungu, kudzera mwa Mbuya Jezu
Krixtu, mwa omwe tsapano tidatambira ciyan-
jano.

Adamu na Krixtu

12 Pakuti ninga kuphonya kudabwera mudziko
thangwe ra munthu m'bodzi, ndipo kuphonyako
kudabweresa impfa, tenepoyo impfa idafikira
wanthu wentse, thangwe wentse adaphonyera
Mulungu.
13 Thangwe pomwe M'temo ukhanati
kuperekedwa, kuphonyera Mulungu kukhalipo
kale padziko. Tsono kuphonyera Mulungu
kumbalewengedwa lini komwe kulibe M'temo.
14 Tsono impfa idatonga kuyambira nthawe
ya Adamu mpaka Mozeji, napombo kuna wale
omwe akhalibe kuphonyera Mulungu ninga ku-
chola M'temo kwa Adamu, omwe akhandende-
mezedwa na ule omwe an'dzabwera.
15 Tsono mphatso na kuphonyera Mulungu
bziribe kulingana. Pakuti penu azinji adafa
thangwe ra kuphonyera Mulungu kwa munthu
m'bodzi yekha, cadidi-retu nkhombo za Mulungu,
na mphatso ya fovolo ya munthu m'bodzi yekha,
Jezu Krixtu, zidawanda kuna azinji.
16 Mphatso ya Mulungu na mphicha yakucok-
era kwa kuphonya kwa munthu m'bodzi yekha,
bzingalinganizidwe lini. Thangwe kutongesedwa

kudabwera na kuphonya kubodzi ndipo kudabweresa nyathwa, tsono mphatso idafika pambuyo pa bzakuphonyera Mulungu bzizinji ndipo idabweresa kulungamisa.
17 Penu na kuphonya kwa munthu m'bodzi ndipo kudzera mwa iye impfa idatonga, wale omwe an'tambira kuna Mulungu nkhombo zakuwanda na mphatso ya cirungamo, cadidi-retu an'dzatonga m'moyo upsa kudzera mwa munthu m'bodzi yekha, Jezu Krixtu.
18 Na tenepo, ninga kuphonyera Mulungu kwa m'bodzi kudabweresa nyathwa kwa wanthu wentse, tenepoyombo basa libodzi lakulungama lidabweresa kulungamisa kupasa moyo kwa wanthu wentse.
19 Pakuti ninga kudzera mwa kusaya kubvera kwa m'bodzi azinji adakhala wakuphonyera Mulungu, terepoyombo kudzera mwa kubvera kwa munthu m'bodzi azinji an'dzakhala wakulungamisidwa.
20 M'temo udaikhidwa kuti bzakuphonya bzithimiziridwe. Tsono pomwe kuphonyera Mulungu kudathimizirika, nkhombo zidawanda kunyanya.
21 Bzidacitika kuti, ninga momwe kuphonyera Mulungu kudatonga na kubweresa impfa, tenepoyombo nkhombo za Mulungu zitonge kudzera mwa cirungamo kuti zipereke moyo wakusaya kumala, kudzera mwa Mbuya wathu, Jezu Krixtu.

6

Moyo upsa mwa Krixtu

1 Tinirewanyi tsapano? Tipitirize na kuphony-
era Mulungu kuti nkhombo ziwande?
2 Ni tenepoyo lini! Ife omwe tidakhala ninga
wakufa ticireka kuphonyera Mulungu, tingapiti-
rize tani kukhala mukum'phonyeramo?
3 Kodi imwepo mun'dziwa lini kuti ife tentse
omwe tidabatizidwa mwa Jezu Krixtu, tidaba-
tizidwa muimpfa yace?
4 Pakuti tidaikhidwa m'thenje pabodzi na
Iye mu impfa kudzera mwa ubatizo kuti ninga
momwe Krixtu adalamusidwa kwa wakufa
kudzera mwa ulemerero bwa Baba, tenepoyombo
ife tikhale na moyo upsa.

5 Penu kudzera mwa kulinganira na impfa
yace, tidaphatanizidwa na Iye, ni cadidi-retu mwa
kulinganira na kulamusidwa kwace kwa wakufa
tin'dzaphatanidzidwambo.
6 Pakuti tin'dziwa kuti makhalidwe yathu ya
kale yadakhomereredwa naye pabodzi, kuti ku-
funa kuphonya kwa thupi kupfudzidwe, ndipo
tireke kukhala pomwe anyagrinya wa kuphony-
era Mulungu.
7 Thangwe omwe adafa, adalungamisidwa kwa
bzakuphonyera Mulungu.

8 Tsapano, penu tidafa pabodzi na Krixtu,
tin'khulupirira kuti tin'dzakhalambo na moyo pa-
bodzi na Iye.
9 Pakuti tin'dziwa kuti, atalamusidwa kwa wak-
ufa, Krixtu an'dzafa lini pomwe. Impfa iribe
mphambvu pomwe kuna Iye.
10 Pakuti kufa kwace ni kuti Iye adafera
bzakuphonyera Mulungu kabodzi mwakumal-

iziratu, tsono moyo wace ni kuti Iye ana moyo
udaperekedwa kuna Mulungu.
11 Ni bzibodzi-bodzi na imwembo, bziyeseni
ninga wakufa kuna kuphonyera Mulungu, tsono
wamoyo kuna Mulungu mwakuphatana na
Krixtu Jezu.
12 Na tenepo kuphonyera Mulungu kuleke ku-
tonga m'mathupi yanu yomwe yambafa, kuti
imwepo muleke kuteweza bzakufuna bzace.
13 Lekani kupereka bziwalo bza mathupi yanu
kwa kuphonyera Mulungu, ninga bzombo bza-
kucitisa bzakusaya kulungama. Tsono imwepo
bziperekeni kwa Mulungu ninga wakumuka mwa
wakufa, ndipo bziwalo bzanu bziperekeni kwa
Mulungu ninga bzombo bzakucitisa bza cirung-
amo.
14 Pakuti kuphonyera Mulungu
kun'dzakukundani lini, thangwe imwe
mulikutongedwa lini na m'temo, tsono na
nkhombo.

Anyagirinya wa cirungamo

15 Ndiye tani tsapano? Kodi tipitirize kupho-
nyera Mulungu, thangwe tiri kutongedwa lini na
M'temo, tsono na nkhombo? Ni tenepoyo lini!
16 Kodi imwepo mun'dziwa lini kuti pomwe
imwe mun'bzipereka kuna winango kuti
mum'tumikire ninga anyagirinya, mumbakhala
anyagirinya wa omweyo omwe mun'bvera,
anyagirinya wa kuphonyera Mulungu komwe
kuniyendesa kuimpfa, ayai wa kubvera komwe
kuniyendesa kwa kulungamisa?
17 Tsono titende Mulungu, thangwe napo
imwepo mukhali anyagrinya wa kuphonyera

Mulungu, mudadzakhala wakubvera na m'tima
wentse mapfundziro yomwe mudapfundzisidwa.
18 Imwepo mudatsudzulidwa mu kuphonyera
Mulungu, ndipo mudasanduka anyagirinya wa
cirungamo.
19 Ndirikulewa ninga munthu, thangwe ra
kusaya kubvesesa kwanu. Imwepo mudapereka
bziwalo bzanu kwa unyagirinya bwa
bzakunyantsa na bzakuipa bzomwe bzimbaipisa,
tsapano perekani bziwalo bzanu bzitumikire
cirungamo kuti bzikhale bzakucenesedwa.
20 Pomwe imwepo mukhali anyagirinya wa
kuphonyera Mulungu, mukhali wakutsudzuka
kucirungamo.
21 Tsono ni phindu ranyi lomwe mudakwanisa
Panthawe imweyo? Ni bzinthu bzomwe tsapano
mulikucita nabzo manyazi, nakuti kumalizira
kwabzene ni impfa!
22 Koma tsapano pomwe imwepo mudat-
sudzulidwa kwa bzakuphonyera Mulungu,
ndipo mudasanduka anyagrinya wa Mulungu,
phindu lomwe mun'kwanisa limbayendesa kwa
kucena mtima, ndipo kumalizira kwace ni moyo
wakusaya kumala.
23 Thangwe malipiro ya kuphonyera Mulungu
ni impfa, tsono mphatso ya fovolo ya Mulungu ni
moyo wakusaya kumala mwa Krixtu Jezu, Mbuya
wathu.

7

Fanizo la banja

1 Abale wangu, ndirikulewa na imwe ninga
wanthu omwe ambadziwa M'temo. Kodi imwepo

mundziwa lini kuti M'temo umbatonga munthu
pokhapokha akana moyo?
2 Mwa citsandzo, mkazi wakulowodwa ni
wakumangidwa mwa m'temo na mwamuna wace
pomwe iye ana moyo. Tsono penu mwamuna
anifa, mkaziyo an'khala wakutsudzuka pa
m'temo wa m'banja.
3 Pamwepo, penu iye an'kalowodwa na
mwamuna winango, pomwe mwamuna wace
akana moyo, an'dzacemeredwa puta. Tsono penu
mwamuna anifa, iye an'dzakhala wakutsudzuka
mum'temoyo, ngakhale kuti adzalowodwe na
mwamuna unango, an'dzacemeredwa lini puta.
4 Ni bzibodzi-bodzimbo na imwepo abale
wangu, mudafa mu M'temo kudzera mwa thupi
la Krixtu, kuti mukhale wa winango, Ule omwe
adalamusidwa kwa wakufa, mwakuti tidzabalire
bzisapo Mulungu.
5 Pakuti pomwe tikhakhala wakubvera
thupi, bzakufuna-funa bzakuphonyera
Mulungu bzomwe bzidalamusidwa na M'temo
bzikhaphata basa muthupi mwathu, mwakuti
tikhabalira bzisapo impfa.
6 Tsono tsapano, tatafa mubzire bzomwe
kale-kale bzikhatimanga, tidatsudzulidwa mu
M'temo, kuti titumikire Mulungu mwa njira ipsa
mwakuteweza Mzimu Wakucena, ndipo sikuti
mwa njira yakale mwa kuteweza m'temo wa
kunembedwa.

M'temo na kuphonyera Mulungu

7 Tinirewa ciyani tsapano? Kodi M'temo ni
kuphonyera Mulungu? Cadidi ni tenepoyo

lini! N'cadidi, ine ningadadziwa lini kuti
kuphonyera Mulungu n'ciyani, pangadakhala
palibe M'temo. Pakuti ningadadziwa lini kuti
kusirira n'ciyani, M'temo ungadasaya kulewa
kuti: “Leka kusirira”*.
8 Tsono kuphonyera Mulungu kudakhala na
m'pata kudzera mwa M'temo, ndipo kudabala
m'kati mwangu bzakufuna-funa bzentse bza-
kusirira. Pakuti mwakusaya M'temo kuphonyera
Mulungu ni kwakufa.
9 Kale ine ndikhakhala mwakusaya M'temo,
tsono pomwe bzakutonga bzidaikhidwa, kupho-
nyera Mulungu kudakhala na moyo, ndipo ine
ndidafa.
10 Ndidadzazindikira kuti bzakutonga
bzidaikhidwabzo kuti bzibwerese moyo, cadidi
bzidabweresa impfa.
11 Pakuti kuphonyera Mulungu, pomwe
kudawona m'pata kudzera mwa bzakutonga
kudandipumpsa, ndipo kudzera mwa
bzakutongabzo kudandipha.
12 N'cadidi M'temo ni wakucena, ndipo caku-
tonga ni cakucena, cakulungama ndipo cabwino.
13 Kodi bzabwino bzire bzasanduka impfa kwa
ine? Ni tenepoyo lini! Tsono kuti kuphonyera
Mulungu kuwoneke ninga kuphonyera Mulungu,
iko kudabweresa impfa kwa ine kudzera mwa
comwe cikhali cabwino, mwakuti kudzera mwa
cakutonga kuphonyera Mulungu kuwoneke kuti
ni kwakuipa kwene-kwene.
14 Tin'dziwa kuti M'temo ni wa uzimu, tsono
ine ndine wa thupi, pakuti ndidagulisidwa ninga

* **7:7** Eks 20:17; Deu 5:21

nyagrinya wa kuphonyera Mulungu.
15 Nimbabvesesa lini bzomwe nimbacita.
Nakuti nimbacita lini bzomwe nimbafuna, tsono
bzomwe bzimbandinyantsira.
16 Ndipo penu nimbacita bzomwe nimbafuna
lini, nin'tawira kuti M'temo ni wabwino.
17 Pamwepo, omwe ambacita bzimwebzi ndine
lini pomwe, tsono kuphonyera Mulungu komwe
kumbakhala m'kati mwa ine.
18 Nin'dziwa kuti mwa ine, ndiko kulewa kuti,
m'thupi mwangu, mulibe bzabwino. Thangwe
nimbafuna kucita bzomwe ni bzabwino, tsono
nimbakwanisa lini kubzicita.
19 Pakuti nimbacita lini bzabwino bzomwe nim-
bafuna, tsono bzakuipa bzomwe nimbafuna lini
kucita, bzimwebzo ndibzo nimbapitiriza kucita.
20 Tsono, penu nimbacita bzomwe nin'bzifuna
lini, ndine-pano lini omwe nimbacita, koma
kuphonyera Mulungu komwe kumbakhala mwa
ine.
21 Tenepo nimbawona kuti bzomwe
bzin'bandicitikira pomwe nin'funa kucita
cabwino, cakuipa cimbakhala nande.
22 Pakuti m'kati mwa m'tima wangu nimbafuna
M'temo wa Mulungu.
23 Tsono nimbawona m'temo unango omwe uli
mu bziwalo bzangu, ucimbamenyana na M'temo
omwe uli mu m'tima mwangu. M'temoyo umban-
disandusa nyam'kawoko wa m'temo wa kuphony-
era Mulungu omwe uli m'bziwalo bzangu.
24 Munthu wakubonera ine! Mbani
an'dzanditsudzula muthupi la impfayi?
25 Nin'tenda Mulungu mwa Mbuya wathu Jezu
Krixtu! Pakuti ine-pano mwa m'tima, ndine nya-

girinya wa M'temo wa Mulungu, tsono mwa thupi
nin'tumikira m'temo wa kuphonyera Mulungu.

8

Moyo mwa Mzimu

1 Na tenepo, tsapano palibe kumanga mulandu
kuna omwe ambakhala mwa Krixtu Jezu,
2 thangwe kudzera mwa Krixtu Jezu m'temo
wa Mzimu wakupasa moyo wanditsudzula mu
m'temo wa kubweresa kuphonyera Mulungu na
impfa.
3 Pakuti, bzire bzomwe M'temo ukhakwanisa
lini kucita thangwe ra kusaya mphambvu kwa
thupi, Mulungu adabzicita pakutumiza mwana
wace caiye wakulingana na munthu wakuphony-
era Mulungu ninga tsembe ya bzakuphonya. Na
tenepo adamalisa bzakuphonyabzo mu thupi.
4 Bzidacitika bzimwebzo kuti malamulo yaku-
lungama ya M'temo yakwanirisidwe mwa ife,
omwe timbafamba lini mwa kutewezera thupi,
koma mwakutewezera Mzimu.
5 Omwe ambafamba mwa kutewezera thupi
mitima yawo imbafuna bzinthu bza thupi, tsono
omwe ambafamba mwa kutewezera Mzimu
Wakucena, mitima yawo imbafuna bzinthu bza
Mzimu Wakucena.
6 Bzakukumbuka bza thupi bzimbabweresa
impfa, tsono bzakukumbuka bza Mzimu bzim-
babweresa moyo na mtendere.
7 Bzakukumbuka bza thupi ni bzakuwengana
na Mulungu, thangwe bzin'bvera lini M'temo wa
Mulungu, ndipo bzingacite lini.

8 Ndipo omwe ambatewezera thupi an'kwanisa
lini kukondweresa Mulungu.
9 Tsono imwe mulikuteweza lini thupi koma
Mzimu Wakucena, penu cadidi Mzimu wa Mu-
lungu umbakhala mwa imwe. Ndipo, penu
munthu alibe Mzimu wa Krixtu, omweyo ngwa
Krixtu lini.
10 Tsono penu Krixtu ali mwa imwe, napo thupi
ndakufa, thangwe ra bzakuphonya, tsono Mzimu
Wakucena umbakupasani moyo thangwe ra ku-
lungamisidwa.
11 Ndipo penu Mzimu wa Ule omwe adalamusa
Jezu kwa wakufa umbakhala mwa imwe,
Iye omwe adalamusa Krixtu kwa wakufa
an'dzapasambo moyo mathupi yanu yomwe
yambafa kudzera mwa Mzimu wace omwe
umbakhala mwa imwe.
12 Na tenepo abale, tina mangawa sikuti kwa
thupi kuti tifambe ticitewezera bza thupiro.
13 Nakuti mukafamba mucitewezera bza thupi
mun'dzafa, tsono penu mun'tewezera bza Mzimu
muciphesa mabasa ya thupi, mun'dzakhala na
moyo.
14 Thangwe wentse omwe an'tsogoleredwa na
Mzimu wa Mulungu ni wana wa Mulungu.
15 Pakuti imwepo mulibe kutambira m'zimu
wakukucitani anyagirinya kuti mugope papsa,
tsono mudatambira Mzimu omwe udakuyanyani
ninga wana, kudzera mwa iwo timbacemera:
“Aba, Baba”.*

---

* **8:15** Aba: MuciAramaiko ni kulewa kuti baba. CiAramaiko ndico cikhali cirewedwe ca Jezu.

16 Iwo M'zimuyo umbacitira umboni m'zimu
wathu kuti ife ndife wana wa Mulungu.
17 Penu ndife wana ni kulewa kuti ndife anyau-
taka, anyautaka wa Mulungu ndipo anyautaka
pabodzi na Krixtu. Penu cadidi timbabonera pa-
bodzi na Iye, tin'dzatambirambo ulemerero pa-
bodzi na Iye.

Ulemerero bwakutsogolo

18 Ine nin'kumbuka kuti kubonera kwathu kwa
ntsiku zino kungandendemezedwe lini na ule-
merero bomwe bun'dzawonesedwa mwa ife kut-
sogoloku.
19 Bzakulengedwa bzentse bzin'dikhira na ci-
fundo centse, kuti wana wa Mulungu adza-
wonesedwe.
20 Pakuti bzakulengedwa bzirikutongedwa na
bzakusaya basa, sikuti mwakufuna kwabzene,
tsono thangwe ra kufuna kwa Ule omwe adatonga
bzimwebzo,
21 mwakudikhira kuti bzakulengedwabzo
bzin'dzakhala bzakulomboledwa mu
unyagirinya bwa kubvunda, bzicidzatambira
ufulu buna ulemerero bwa wana wa Mulungu.
22 Tin'dziwa kuti bzakulengedwa bzentse
bzirikubuula na kuwawidwa kwa kubala mpaka
lero.
23 Ndipo sikuti bzakulengedwa bzokha, tsono
na ifembo, omwe tina Mzimu ninga mphatso
yakuyamba, timbabuula m'kati mwathu ticim-
badikhira na cifundo centse kuyanyidwa kwathu
ninga wana na kulomboledwa kwa thupi lathu.
24 Nakuti mwa cidikhiro cimweco tidapulu-
musidwa, tsono cidikhiro comwe ciniwoneka ni

cidikhiro lini. Mbani omwe an'dikhira cinthu
comwe ciniwoneka?
25 Tsono penu tin'dikhira cinthu comwe tinici-
wona lini, tin'cidikhira mwakupirira.

26 Ni bzibodzi-bodzi Mzimu Wakucena
umbatithandiza pakuwofoka kwathu, nakuti
tin'dziwa lini kupemba mwakufunikira,
tsono M'zimuyo umbatipembera na kubuula
kwakusaya kuleweka.
27 Ndipo Mulungu omwe ambawona m'kati
mwa m'tima ambadziwa cakulinga ca Mzimu,
thangwe Mzimu umbapemberera wakucena ma-
lingana na cifuniro ca Mulungu.

28 Tin'dziwa kuti Mulungu ambaphatisa basa
bzinthu bzentse kuti bzibwerese ubwino kuna
wale omwe ambam'funa, wale omwe adace-
meredwa na cakulinga cace.
29 Pakuti wale omwe Mulungu akhadasankhula
kale, adawapambula kuti akhale mwakulingana
na mawonekedwe ya Mwana wace, kuti
Mwanaceyo akhale wakuyamba pakati pa abale
azinji.
30 Ndipo wale omwe akhadasankhula
kale, adawacemerambo. Ndipo omwe
adacemera, adawalungamisambo. Ndipo omwe
adalungamisa, adawapasambo ulemerero.

Lufoyi la Mulungu

31 Kodi tinirewanyi pa bzinthu bzimwebzi?
Penu Mulungu ali mbali yathu, mbani
an'dzatikunda?
32 Ule omwe alibe kulamba kutipasa Mwana
wace caiye, tsono adam'pereka thangwe ra ife

tentse, angadzaleke tani kutipasa pabodzi na Iye
bzinthu bzentse mwankhombo?
33 Kodi mbani an'dzapasa mulandu kwa waku-
sankhulidwa wa Mulungu? Mulungu ndiye am-
balewa kuti mbakulungama.
34 Kodi mbani an'dzawamanga mulandu? Ni
Krixtu Jezu omwe adafa, maka-maka omwe
adamuka kwa wakufa, ali kuboko ladidi la
Mulungu, ndipo ambapembererambo ife.
35 Kodi mbani an'dzatimwazanisa mulufoyi
la Krixtu? Mabvuto kodi, ayai mphicha, ku-
fambiridwa mbuyo, njala, usiwa, bzakugosva,
pinango kuphedwaa?
36 Ninga bzidanembedwa kuti:

"Thangwe ra lifoi na Imwe
ntsiku zentse ambafuna kutipha.
Timbayesedwa
ninga mabira
yakuyenda kukaphedwa"†.

37 Tsono pabzinthu bzentsenebzo ndife wakuposa
akundi, kudzera mwa Ule omwe adatifuna.
38 Nakuti nin'dziwisisa cadidi kuti ngakhale impfa
ayai moyo, anju napo mizimu yakuipa, ngakhale
bza tsapano ayai bza m'tsogolo, napo mphambvu
zinango,
39 ngakhale bzapadzaulu ayai bzapantsi, napo
cinthu cinango cakulengedwa cingadzakwanise
kutimwazanisa mulufoyi la Mulungu lomwe liri
muna Mbuya wathu, Krixtu Jezu.

† **8:36** Mas 44:22

9

Mulungu na mbumba yace yakusankhulidwa

1 Ndirikulewa cadidi mwa Krixtu, ndiri kunama
lini. Bzakukumbuka bza mum'tima mwangu
bzirikutsimikiza mwa Mzimu Wakucena kuti
2 ndina m'sunamo ukulu na kuwawidwa
kwakusaya kumala mum'tima mwangu.
3 Nakuti ine ningadafuna kutembereredwa
na Mulungu ndicimwazana na Krixtu,
bzingadakhala kuti bzin'bweresa phindu kuna
abale wangu omwe ni wa m'tundu wangu,
4 mbumba ya Ijirayeri. Iwo adayanyidwa ninga
wana. Bzomwe adatambira ni Ulemerero bwa
Mulungu, mipangano, kupasidwa kwa M'temo,
kutumbiza mu Nyumba ya Mulungu na mipiciro.
5 Yawo ni makolo yakutoma, ndipo Krixtu ni
wa dzindza lawo mu thupi. Umweyo ni Mulungu
padzaulu pa wentse, atumbizidwe kwakuyenda
na kuyenda! Ameni.

Kulambidwa kwa Ijirayeri kun'kwanirana lini na mipiciro ya Mulungu

6 Mbatireke kukumbuka kuti cipicira ca Mu-
lungu cidakhala cakusaya basa. Pakuti ni wentse
lini wa dzindza la Ijirayeri omwe ni aIjirayeri.
7 Napo akhali wa dzindza la Abrahamu,
sikuti wentse adakhala wana wa Abrahamu.
Tsono bzidanembedwa kuti: “Dzindza lako
lin'dzalewengedwa kucokera mwa Izaki”*.
8 Bzimwebzi ni kulewa kuti, omwe
anirewengedwa ninga wana wa Abrahamu
caiwo ni wale omwe adabadwa mwa cipiciro

* **9:7** Jen 21:12

ca Mulungu, sikuti wale omwe adabadwa mwa thupi.
9 Thangwe fala la cipiciro ndiri: “Panyengo ninga ino nin'dzabwera ndipo Sara an'dzakhala na mwana”†.
10 Ndipo bziribe kucitika tenepa kwa iye yekha, tsono kwa Rebekambo. Adabala wana awiri wa mamphese wa baba m'bodzi, baba wathu Izaki.
11 Ndipo wanawo akhanati kubalidwa, ngakhale kucita cabwino ayai cakuipa, (kuti cakulinga ca Mulungu ca kusankhula mwana m'bodzi cipitirize,
12 sikuti kudzera mwa mabasa nee, tsono kwa Ule omwe an'cemera) Mulungu adauza Rabeka kuti: “M'kulu an'dzatumikira m'ng'ono”‡.
13 Ninga bzidanembedwa kuti: “Ndafuna Jakobo, tsono ndalamba Ezau”§.
14 Tsono tinirewanyi? Kodi Mulungu ngwakusaya kulungama? Ni tenepoyo lini!
15 Pakuti Iye adauza Mozeji kuti:

“Nin'dzacitira cifundo ule
omwe ningafune kumucitira cifundo
ndipo nin'dzacitira ntsisi ule omwe
ningafune kumucitira ntsisi”**.

16 Na tenepo, bzimbadza lini na kufuna ayai nyongo ya munthu, koma na cifundo ca Mulungu.
17 Nakuti malingana mubzakunemba, Mulungu adauza Falau kuti: “Ine ndakuikha ninga mambo

---

† **9:9** Jen 18:10, 14 ‡ **9:12** Jen 25:23 § **9:13** Mlk 1:2-3 ** **9:15** Eks 33:19

na citalo cimweci: Cakuti ndiwonese mphambvu yangu mwa iwe, ndipo kuti dzina langu lipalidzidwe padziko lentse”[††].
18 Na tenepo Mulungu ambacitira cifundo ule omwe iye an'funa, ndipo ambaumisa m'tima wa omwe an'funa.
19 Tsono m'bodzi wa imwepo akandiuza kuti: “Penu ni tenepoyo, Mulungu an'tipasiranyi mulandu? Nakuti mbani angalambe cifuniro cace?”
20 Kodi iwepo ndiwe yani, munthu iwe, kuti ucite makani na Mulungu? Bzingacitike kuti cakuumbidwa cingabvundze omwe adaciumba kuti: “Thangwe ranyi udandiumba tenepa?”[‡‡]
21 Kodi nyakuumba angaleke kukwanisa kuumba cikalango cakuphatisira bzabwino ndipo cinango cakuphatisira bzakunyantsa na dongo libodzi-bodziro?
22 Ni tenepoyombo Mulungu, pakufuna kulatiza ukali bwace na kudziwisa mphambvu zace, adapirira mwakuderekha m'tima kwene-kwene na bzakuumbidwa bzakukalipisa, bzomwe bzikhadakondzekeredwa kuti bzidzongedwe.
23 Ndipo pakufuna kudziwisa udali bwa ulemerero bwace mu bzakuumbidwa bzomwe bzidatambira cifundo, bzomwe akhadakondzekera kale kuti bzitambire ulemerero,
24 bzomwe ndife, omwe Iye adacemerambo, sikuti pakati pa aJuda okha, tsono pakatimbo pa omwe ni aJuda lini.
25 Tenepoyombo ninga bzomwe Mulungu adalewa mubukhu la Ozeya kuti:

---

†† **9:17** Eks 9:16 ‡‡ **9:20** Iza 29:16, 45:9

“Nin'dzacemera ‘mbumba yangu’
omwe akhali rini mbumba yangu,
ndipo ‘wakufunidwa wangu’
omwe akhali rini wakufunidwa”§§,

26 Ndipo:

“Bzin'dzacitika kuti pa mbuto ibodzi-bodziyo
pomwe adawatsimikizira kuti:
‘Imwepo ndimwe lini mbumba yangu’,
iwo an'dzacemeredwa
‘wana wa Mulungu wamoyo’ ”***.

27 Tsono Izaiya adalewa mwakukuwa cipande ca Ijirayeri kuti:

“Ngakhale kuti mbogo
ya aIjirayeri
ingakhale ninga m'cenga wa m'nyandza,
wakusala okha ndiwo
an'dzapulumuka.
28 Pakuti Mbuya an'dzakwanirisa fala lace
padziko lentse,
mwakanfulumize ndipo mwakumaliziratu”.†††

29 Ninga Izaiya akhadalewa kale kuti:

“Penu Mbuya wa acikunda
angadaleka kutisiyira dzindza,
tingadakhala ninga Sodoma,
ndipo ticiringana na Gomora”‡‡‡.

§§ **9:25** Oze 2:23 *** **9:26** Oze 1:10 ††† **9:28** Iza 10:22, 23
‡‡‡ **9:29** Iza 1:9

Kusaya kukhulupirira kwa Ijirayeri

30 Tinirewanyi tsapano? Omwe ni aJuda
lini, akhanyang'ana lini kulungamisidwa,
tsono adadzalungamisidwa kudzera mwa
cikhulupiriro,
31 tsono Ijirayeri omwe akhanyang'ana M'temo
omwe ungadawabweresera kulungamisa, alibe
kuukwanisa.
32 Thangwe ranyi? Thangwe akhaunyang'ana
lini na cikhulupiriro, tsono na mabasa yawo. Iwo
adagwa na “mwala wakugwegwedusa”.
33 Ninga bzidanembedwa kuti:

“Ndirikuikha muSiyau
mwala wakugwegwedusa,
tsendwa lomwe lin'citisa kuti agwe,
ndipo ule omwe an'dzamukhulupirira
an'dzabva lini manyazi”§§§.

10

1 Abale, cifuniro ca m'tima wangu na m'pembo
wangu kuna Mulungu ku cipande ca aIjirayeri ni
cakuti iwo apulumusidwe.
2 Ningacite umboni bwakuti iwo am-
babzipereka kuna Mulungu, tsono kubzipereka
kwawo alibe kukucita mwakubvesesa.
3 Pakuti mwakusaya kudziwa kulungamisa kwa
Mulungu adakanyang'ana kwawo, alibe kubzi-
cepesa kuna kulungamisa kwa Mulungu.
4 Thangwe kumala kwa M'temo ni Krixtu, kuti
alungamise wentse omwe an'khulupirira.

§§§ **9:33** Iza 8:14, 28:16

Cipulumuso ni ca wentse

5 Pakuti Mozeji adanemba bza cirungamo
comwe cinicokera mwa M'temo tenepa:
“Munthu omwe an'dzacita bzinthu bza m'temoyo
an'dzakhala na moyo kudzera mwa ibzo”*.
6 Tsono bza cirungamo comwe cin'dzera
mwa cikhulupiriro bzimbalewa tenepa: “Leka
kubzibvundza mum'tima mwako kuti: ‘Mbani
an'dzakwira kudzulu?’† (Ndiko kuti abulukise
Krixtu).
7 Ayai ‘Mbani an'dzapolika m'dindi?’ ”‡ (Ndiko
kuti akwirise Krixtu kucoka pakati pa wakufa).
8 Tsono ni ciyani comwe Bzakunemba bzim-
balewa? “Fala liri pafupi na iwe, liri pamu-
lomo pako na mum'tima mwako”§, iri ni fala la
cikhulupiriro lomwe tirikupalidza.
9 Penu iwepo un'tawira na mulomo wako
kuti Jezu ni Mbuya, ucikhulupirira mum'tima
mwako kuti Mulungu adamulamusa kwa wakufa,
un'dzapulumusidwa.
10 Pakuti munthu ambakhulupirira na m'tima
kuti alungamisidwe ndipo na mulomo ambat-
awira kuti apulumusidwe.
11 Ninga momwe Bzakunemba bzirikulewa
kuti: “Wentse ule omwe an'dzamukhulupirira
an'dzabva lini manyazi”**.
12 Na tenepo, palibe kusiyana pakati pa aJuda
na omwe ni aJuda lini, pakuti Mbuya m'bodzi-
mbodziyo ni Mbuya wa wentse, ndipo ambadalisa
kwene-kwene wentse omwe anim'pemba,

---

* **10:5** Lev 18:5 † **10:6** Deu 30:12 ‡ **10:7** Deu 30:13 § **10:8** Deu 30:14 ** **10:11** Iza 28:16

13 thangwe “Wentse ule omwe an'pemba dzina
la Mbuya an'dzapulumusidwa”††.
Kodi anga
14 pembe tani kuna ule omwe anim'khulupirira
lini? Ndipo angakhulupirire tani kuna ule omwe
akanati kumubva kulewa-lewa? Ndipo angabve
tani pakasaya kuwoneka wakupalidza?
15 Ndipo angapalidze tani akasaya kutumidwa?
Ninga bzidanembedwa kuti: “Ni bzabwino tani
kuwona wakupalidza Mafala Yabwino acifika!”‡‡
16 Tsono ni wentsene lini adabvuma mafala
yabwino. Nakuti Izaiya alikulewa kuti: “Mbuya,
mbani adakhulupirira mafala yathu?”§§
17 Na tenepo, cikhulupiriro cimbabwera mwa
kubva mafala, ndipo mafalayo yambabwera
mwakupalidza bza Krixtu.
18 Tsono ine nin'bvundza kuti: Kodi iwo alibe
kuyabva? Inde, adayabva cadidi, pakuti:

“Fala lace lidabveka
kumphimpha zentse za dziko
ndipo mafala yace
yadafika mpaka kudamalira dziko”.***

19 Nin'bvundza pomwe kuti: Kodi Ijirayeri alibe
kubvesesa? Mozeji ndiye adayamba kutawira
adati:

“Nin'dzacita kuti mukhale na njiru
kwa omwe ni mbumba yangu lini.
Ine nin'dzakukalipisani

---

†† **10:13** Jow 2:32 ‡‡ **10:15** Iza 52:7 §§ **10:16** Iza 53:1
*** **10:18** Mas 19:4

kudzera mwa mbumba ibodzi
yakusaya ndzeru”†††.

20 Ndipo Izaiya adakadziwisa mwakulimba
m'tima bzomwe Mulungu akhadalewa kuti:

“Ndidagumanidwa na omwe akhandinyang'ana
lini.
Ndidabziratiza kuna wale omwe akhandib-
vundza lini”.‡‡‡

21 Tsono kucipande ca Ijirayeri, Iye adati:

“Ntsiku yentse
ndidapfuthula manja kwa mbumba
yakusaya kubvera ndipo ya makani”§§§.

11

Wakusala wa Ijirayeri

1 Ndipo nin'bvundza kuti: Kodi Mulungu
adalamba mbumba yace? Ni tenepoyo lini!
Inembo ndine muIjirayeri, dzindza la Abrahamu,
mtundu wa Benjami.
2 Mulungu alibe kulamba mbumba yace,
yomwe akhadaisankhula kale. Ayai imwepo
mun'dziwa lini momwe Eriya adadandaulira
Mulungu thangwe ra Ijirayeri, ninga momwe
Bzakunemba bzimbalewa?
3 “Mbuya, iwo adapha apolofita wanu ndipo
adapfundza maguwa yanu. Ndasala ndine

---

††† **10:19** Deu 32:21 ‡‡‡ **10:20** Iza 65:1 §§§ **10:21** Iza 65:2

ndekha ndipo tsapano alikunyang'ana kupha
ine”.*
4 Tsono Mulungu adamutawira tani? “Nd-
abzikoyera amuna bzulu bzinomwe (7:000) omwe
alibe kugodamira Bahali”†
5 Tenepoyo tsapano lino alipombo wanthu
wakusala omwe adasankhulidwa mwa nkhombo.
6 Ndipo penu kusankhulidwako kudacokera
mwa nkhombo, ni mwa mabasa lini pomwe. Bzin-
gadakhala terepoyo, nkhombo zingadakhala lini
pomwe nkhombo.
7 Tsapano tinirewanyi? Ijirayeri alibe
kukwanisa bzomwe akhanyang'ana, tsono
wakusankhulidwa adabzikwanisa. Anango
adaumisidwa mitima,
8 ninga momwe bzidanembedwa kuti:

“Mulungu adawapasa mitima
yakusaya kubvesesa bzinthu,
maso kuti aleke kuwona,
makutu kuti aleke kubva,
mpaka lero”‡
9 Ndipo David adati:

“Uzokoto bwawo
busanduke
nyambo na diwa,
cakugwegwedusa ndipo nyathwa kwa iwo.
10 Maso yawo yakhale na mdima
kuti aleke kuwona
ndipo misana yawo ikhale yakukotama

* **11:3** 1Az 19:10, 14 † **11:4** 1Az 19:18 ‡ **11:8** Deu 29:4; Iza 29:10

nthawe zentse”§.

Cipulumuso ca omwe ni aJuda lini

11 Nin'bvundza pomwe kuti: Kodi adagwegwe-
duka kuti agwe acisaya kulamuka pomwe? Ni
tenepoyo lini! Tsono thangwe ra kuchola M'temo
kwawo, cipulumuso cidabwera kuna omwe ni
aJuda lini, kuti cibwerese njiru kuna aIjirayeri.
12 Tsono penu kuchola M'temo kwawo kwabw-
eresa udali kuna dziko, ndipo kusaya kukwanisa
kwawo kwabweresa udali kuna omwe ni aJuda
lini, ni cadidi kuti kubwerera kwa aJuda wentse
kun'dzabweresa bzakuposa kwene-kwene!
13 Ndiri kulewa kuna imwe, omwe ndimwe lini
aJuda. Pakuwona kuti ndine m'tumiki wa omwe
ni aJuda lini, nin'tumbiza basa langu,
14 na cidikhiro cakuti pinango ndinyose njiru
kuna mbumba yangu caiyo ndipo ndipulumuse
anango mwa iwo.
15 Pakuti penu kulambiwa kwawo kudabw-
eresa ciyanjano kuna dziko, n'ciyani cin'dzacitika
pakubvumiwa kwawo, ni moyo lini pakati pa
wakufa?
16 Ndipo penu cipande ca cakumunya comwe
cin'perekedwa kwa Mulungu ni cakucena, caku-
munya centse ni cakucenambo. Penu muzi ni
wakucena, mithambi ni yakucenambo.
17 Penu mithambi inango idagwatidwa, ndipo
iwepo omwe ndiwe m'Juda lini pakukhala oliv-
era wa m'thengo udalumikidzidwa pakati pa
winango ndipo tsapano un'cita mbali ya madzi

§ **11:10** Mas 69:22; Mas 69:23

yabwino yomwe yan'coka kumuzi wa olivera wakubzalidwa,
18 leka kunyozera mithambi imweyo. Ukabzicita, dziwa kuti ndiwepo lini omwe uli kudyesa muzi, tsono muzi uli kudyesa iwepo.
19 Ndipo iwepo ungadzalewe kuti: “Mithambi idagwatidwa, kuti ine ndirumikidzidwe”.
20 Ni cadidi. Tsono iwo adagwatidwa thangwe ra kusaya kukhulupirira, ndipo iwepo un'pitiriza kuima thangwe ra cikhulupiriro. Leka kubzikuza, tsono gopa.
21 Pakuti penu Mulungu alibe kulekerera aJuda omwe ali ninga mithambi yacibalidwe, an'dzalekererambo lini iwepo.
22 Na tenepo, wona cifundo na kuuma m'tima kwa Mulungu: Kuuma m'tima kuna wale omwe adagwa, tsono cifundo kuna iwe, ukapitiriza kuteweza cifundo cace. Ukasaya kuteweza bz-imwebzi, iwepo un'dzagwatidwambo.
23 Ndipo kuna iwo angaleka kupitiriza kusaya kukhulupirira an'dzalumikidzidwa, pakuti Mulungu an'kwanisa kuwalumikidza pomwe.
24 Penu iwepo udagwatidwa kwa olivera wa m'thengo mwacikhalidwe ndipo mwakusaya kuteweza cikhalidwe udalumikidzidwa kuna olivera wakubzalidwa, ni cadidi-retu kuti mithambi yace yacikhalidwe in'dzalumikidzidwa pa olivera wace caiye!

AIjirayeri wentse an'dzapulumusidwa

25 Abale, nin'funa lini kuti musaye kudziwa cintsintsi cimweci, kuti muleke kubziyesa adziwi. Cipande cibodzi ca aIjirayeri cidauma mitima

mpaka kukwana mbogo yentse ya omwe ni aJuda
lini.
26 Pamwepo, aIjirayeri wentse
an'dzapulumuka, ninga bzidanembedwa kuti:

“M'pulumusi an'dzabwera kucokera kuSiyau,
omwe an'dzacosa bzakuipa
kuna dzindza la Jakobo
27 Ndipo cimweci ndico** cipangano cangu
na iwo
pomwe nin'dzacosa
bzakuphonya bzawo”††.

28 Thangwe ra kulamba Mafala Yabwino, aJuda
ni anyamadulanthaka wa Mulungu kuti imwe
omwe ndimwe aJuda lini mupindule. Tsono
thangwe ra kusankhuliwa na Mulungu, iwo ni
wakufunika wace thangwe ra makolo yakutoma,
29 nakuti mphatso na kucemera kwa Mulungu
ambacosa lini.
30 Pakuti tenepoyo ninga imwepo omwe kale
mukhali wakusaya kubvera Mulungu tsapano
mwatambira cifundo kudzera mwa kusaya kub-
vera kwawo,
31 ni tenepoyombo tsapano iwo asanduka
wakusaya kubvera kuti atambirembo cifundo
tsapano, kudzera mwa cifundo ca Mulungu kwa
imwe.
32 Pakuti Mulungu adasandusa wentse kuti
akhale anyam'kawoko wa kusaya kubvera, kuti
alatize cifundo kuna wentse.

** **11:27** Ayai cin'dzakhala. †† **11:27** Iza 27:9, 59:20-21, Jer 31:24, 33

Nyimbo yakutumbiza Mulungu

33 Cuma ca Mulungu ni cikulu kwene-kwene
ndzeru zace
na kudziwa kwace ni bzikulu cadidi!
Mbani angafokotoze
kutonga kwace
mbani angadziwe
njira zace?
34 “Mbani tsono adadziwa ndzeru
za Mbuya?
Ayai mbani akhali wakumuyeruza?”‡‡
35 “Ayai mbani omwe adayamba kum'pasa
kuti adzabwezeredwe?”§§
36 Thangwe kucokera kwa Iye na kudzera mwa Iye
na kuna Iye ni bzinthu bwentse.
Kwa Iye ukhale ulemerero
wakusaya kumala! Ameni.

12

Moyo upsa mwa Krixtu

1 Tenepo abale, nin'kukumbirani thangwe ra cifundo ca Mulungu kuti mumbapereke mathupi yanu ninga ntsembe yamoyo, yakupambulidwa ndipo yakukomera Mulungu, kumweku ndiko kutumbiza kwakuthemera komwe mucite kuna Mulungu.

2 Lekani kulinganira na makhalidwe ya dziko lino, tsono mukhale wakusandulika kudzera mwa kukondza papsa m'mitima mwanu kuti mukazindikire cifuniro ca Mulungu comwe ni cabwino, cakukoma na cakulungama.

‡‡ **11:34** Iza 40:13 §§ **11:35** Job 41:11

3 Pakuti thangwe ra nkhombo zomwe
ndapasidwa, ndirikukuuzani mwentse kuti
paleke kuwoneka omwe an'kumbuka bza
iye yekha acipitirira bzomwe bzin'themera
kukumbuka, tsono akumbuke mwakubzicepesa
malingana na kukula kwa cikhulupiriro comwe
Mulungu adam'pasa.
4 Pakuti tenepoyo, ninga thupi libodzi lina bzi-
walo bzizinji, ndipo bziwalo bzimwebzo bzim-
baphata lini basa libodzi-bodzi,
5 ni tenepoyombo, ife omwe ndife azinji tim-
bakhala thupi libodzi mwa Krixtu ndipo ciwalo
ciri-centse cidaphatana na bzindzace.
6 Tsono tina mphatso zakusiyana-siyana ma-
lingana na nkhombo zomwe tidapasidwa. Penu
winango ana mphatso ya kupolofita, aiphatise
basa malingana na mucikhulupiriro cace.
7 Penu mphatso yako ni yakutumikira, tu-
mikira! Penu ni yakupfundzisa, pfundzisa!
8 Penu ni yakulimbikisa, cita tenepo! Penu ni
yakupereka, pereka na m'tima wentse! Penu ni
yakutsogolera, tsogolera mwakubzipereka! Penu
ni yacifundo, cita na m'pfatso!

Bza lufoi

9 Kufunana kukhale kwacadidi. Wengani
cakuipa, funani cabwino.
10 Funanani wina na mwandzace na lufoi la
paubale. Lemekezani andzanu kuposa kubzire-
mekeza imwe mwekha.
11 Phatani basa lekani kukhala wautofu, tumiki-
rani Mbuya na m'tima wentse.
12 Kondwerani mwakudikhirira, khalani
wakupirira pamabvuto, limbikirani kupemba.

13 Pasani kuna wakupambulidwa bzomwe al-
ibe. Mutambire alendo.
14 Dalisani omwe an'kufambirani m'mbuyo.
Adaliseni, lekani kuwatemberera.
15 Pfatsani na omwe alikupfatsa, lirani na omwe
alikulira.
16 Khalani wakubverana wina na mwandzace.
Lekani kubzikuza, tsono funani wanthu wakuny-
ozeka.* Lekani kukhala adziwi pamaso panu.
17 Leka kubwezera ali-yentse cakuipa na
cakuipa. Limbikani kucita bzomwe wentse
ambabziwona kuti ni bzabwino.
18 Citani ciri-centse comwe cikwanisika kuna
imwe, kuti mukhale mwa ufulu na wentse.
19 Wakufunika, lekani kubwezera cakuipa,
tsono pasani m'pata kuna ukali bwa Mulungu,
thangwe bzidanembedwa kuti: “Kubwezera ni
kwangu, ine nin'dzabwezera”†, alewa Mbuya.
20 Tsono citani ninga bzidanembedwa kuti:

“Penu nyamadulanthaka wako ana njala, mupase
cakudya.
Penu ana nyota, mupase madzi amwe.
Ukacita bzimwebzi, iwe un'dzagwezeka masimbe
ya moto
pam'solo pace”‡.

21 Lekani kubzilekerera mucikundidwa na
cakuipa, tsono kundani cakuipa na cabwino.

13

Kubvera atongi

---

* **12:16** Ayai “Lekani kubzikuza, tsono bvumani mabasa yakuny-
ozeka”. † **12:19** Deu 32:35 ‡ **12:20** Mal 25:21-22

1 Munthu ali-yentse bzin'funika kuti abvere
atongi wa boma, thangwe palibe utongi omwe
ulibe kucokera kuna Mulungu, ndipo atongi
omwe alipo adaikhidwa na Iye.
2 Na tenepo, ule omwe an'sandulikira
atongi alikusandulikira bzomwe Mulungu
adaikha, ndipo wale omwe an'cita bzimwebzi
an'bzibweresera nyathwa.
3 Nakuti atongi mbawaleke kugopedwa, koma
kwa wale omwe an'cita bzakuipa. Kodi un'funa
kukhala wakusaya mantha kuna m'tongi? Cita
bzabwino ndipo iye an'dzakupasa ulemerero.
4 Thangwe m'tongi alikutumikira Mulungu kuti
akubweresere ubwino. Tsono penu iwe un'cita
bzakuipa, khala na mantha, nakuti m'tongi anya-
mula lini cisenga mwakusaya thangwe. Iye ni
wakutumikira wa Mulungu, ambapasa nyathwa
ule omwe an'cita cakuipa.
5 Na tenepo, bzin'funika kuti tikhale wakub-
vera atongi sikuti thangwe ra kugopa nyathwa
kokha napombo thangwe ra bzakukumbuka bza
mum'tima.
6 Ndipopo imwe mumbaperekambo ntsonkho,
thangwe atongi ni wakutumikira wa Mulungu,
nthawe zentse ali pabasa limweri.
7 Lipirani m'bodzi na m'bodzi comwe ni caku-
muthemera: Penu ni m'tsonkho, m'tsonkho. Penu
ni kulipira, kulipira. Penu ni kugopa, kugopa.
Penu ni ulemu, ulemu.

Lufoi kuna mwandzako

8 Lekani kukhala na mangawa kuna winango,
pokha-pokha kufunana winango na mwandzace,

thangwe ule omwe an'funa mwandzace
an'teweza M'temo.
9 Nakuti mitemo irikulewa kuti: “Leka kucita
upombo”, “Leka kupha”, “Leka kuba”, “Leka
kusirira”*, ndipo m'temo unango uli-wentse um-
bafotokozedwa kudzera mwa mafala aya: “Funa
mwandzako ninga umbabzifunira iwe wekha”†.
10 Lufoi limbabweresa lini cakuipa kuna
mwandzathu. Na tenepo lufoi ni kukwanirisa
M'temo.
11 Citani bzimwebzi, mucidziwisisa nthawe
yomwe tiri ino. Yakwana nthawe yakuti
imwe mulamuke m'tulo, thangwe tsapano
kupulumusidwa kwathu kuli pafupi-fupi kuposa
pomwe tidakhulupirira.
12 Usiku buli pafupi kumala, masikati yalikub-
wera. Na tenepo, mbatisiyeni kumbali mabasa ya
m'dima ndipo tibvale bzitsulo bza nkhondo bza
cibvuniko.
13 Tifambe mwakufunikira ninga omwe
an'famba padangwerewera, siyani kuledzera
nee, sikuti bzaupombo na bzakunyantsa, sikuti
mwa ndewo na njiru.
14 Tsono bvalani Mbuya Jezu Krixtu, ndipo
lekani kukumbukira bzathupi, muleke kucita bza-
kufuna bzace.

14

Leka kupasa mulandu m'bale wako

1 Tambirani bwino omwe ni wakuwofoka pa
cikhulupiriro, lekani kucita naye makani pa
bzomwe iye alikukumbuka.

---

* **13:9** Eks 20:13-15, 17, Deu 5:17-19, 21 † **13:9** Lev 19:18

2 M'bodzi an'bvuma kuti bzentse anidya,
tsono wakuwofoka an'kumbuka kuti anidya
bzamasamba bzokha.
3 Ule omwe anidya bzentse mbaleke kunyoza
omwe anidya lini, ndipombo omwe anidya lini
mbaleke kupasa mulandu omwe anidya bzentse,
thangwe Mulungu adamutambira.
4 Ndiwe yani iwepo kuti upase mulandu nya-
girinya wa mwenekaciro? Penu aniimirira ayai
anigwa, an'dziwa ni mbuya wace. Tsono an'khala
adaimirira, thangwe Mbuya ana mphambvu za
kumulimbisa.
5 Pana omwe ambakumbuka kuti ntsiku zi-
nango ni zakufunika kuposa zina, pana omwe
ambakumbuka kuti ntsiku zentse ni zakulin-
gana. M'bodzi na m'bodzi abzitsimikizire yekha
mum'tima mwace.
6 Ule omwe aniwona ntsiku inango ninga yaku-
funika, ambacita bzimwebzo kwa Mbuya. Ule
omwe anidya nyama, ambadya mwa Mbuya
nakuti an'tenda Mulungu. Ndipo ule omwe
anidya lini, ambaleka mwa Mbuya ndipo ambat-
enda kuna Mulungu.
7 Nakuti palibe mwa ife omwe ambakhala na
moyo kwa iye yekha, ndipo palibe mwa ife omwe
ambafa kwa iye yekha.
8 Penu tina moyo, tina moyo kwa Mbuya. Penu
tidafa, tidaferambo Mbuya. Tenepoyo, tingakhale
na moyo ayai kufa, ndife wa Mbuya.

9 Nakuti Krixtu adafa aciramuka thangwe
rakuti akhale Mbuya napo kwa wakufa ngakhale
kwa wamoyo.
10 Na tenepo, thangwe ranyi iwepo un'pasa

mulandu m'bale wako? Ndipo winangowe
thangwe ranyi umbanyoza m'bale wako? Nakuti
tentse tin'dzawoneka patsogolo pa Mulungu kuti
titongedwe.
11 Thangwe bzidanembedwa kuti:

“Mbuya alewa kuti:
‘Ine caiye ndabzirumbirira kuti
patsogolo pa Ine
mabondo yentse yan'dzagodama,
ndipo malirime yentse yan'dzatawira
kuti ndine Mulungu’*”.

12 Tenepoyo, m'bodzi na m'bodzi wa ife
an'dzabzitawirira yekha kuna Mulungu.
13 Na tenepo, mbatireke kupasa mulandu
andzathu. Pambuto ya bzimwebzi, tsimikizani
kuti mun'dzaikha lini mwala wakugwegwedusa
m'bale wanu ayai kum'gwesesa mu bzakuphonya.
14 Pakukhala ine mwa Mbuya Jezu,
nin'dziwisisa kuti palibe cinthu comwe ni
cakusaya kucena mwa ico cokha, tsono penu
winango an'kumbuka kuti ni cakusaya kucena,
kwa iye ni cakusaya kucena.
15 Penu m'bale wako an'dodoma thangwe la
comwe unidya, pamwepo ulikuteweza lini lu-
foi. Leka kutaikisa m'bale wako, omwe Krixtu
adam'fera, thangwe ra cakudya cako.
16 Lekani kucitisa kuti winango alewe kuti ni
bzakuipa, bzomwe ni bzabwino kwa imwe.
17 Nakuti mUmambo bwa Mulungu, cakufu-
nikira sikuti ni cakudya ayai cakumwa, koma

* **14:11** Iza 45:23

cirungamo, m'tendere na kupfatso mwa Mzimu
Wakucena.
18 Ule omwe an'tumikira Krixtu tenepayu ni
wakukondweresa Mulungu ndipo wanthu ani-
mutawirira.
19 Ndipopo tsapano, mbatiteweze bzentse
bzomwe bzin'bweresa m'tendere na bzomwe
tinirimbikisana nabzo winango na mwandzace
mucikhulupiriro.
20 Lekani kudzonga mabasa ya Mulungu
thangwe ra kudya. Cakudya centse ni cakucena,
tsono ni kuipa kudya ciricentse comwe
cin'phonyesa anango.
21 Ni bzabwino kuleka kudya nyama napo
kumwa vinyu, ngakhale kucita cinthu cinango
comwe cingaphonyese m'bale wako.†
22 Tenepoyo, cikhulupiriro comwe unaco pa
bzinthu bzimwebzi, cipitirize pakati pa iwe na
Mulungu. Wakudala munthu omwe an'bzipasa
lini mulandu mum'tima pa bzinthu bzomwe
an'tawira.
23 Tsono omwe anipenuka, akadya
an'dzamangidwa mulandu thangwe anidya
lini na cikhulupiriro. Ndipo bzentse bzomwe
bzinicoka lini mwa cikhulupiriro ni kuphonyera
Mulungu.

15

Lufoi kuna anango

† **14:21** Cingaphonyese m'bale wako: Bzakunemba bzinango bza kale bzimbathumizira kuti: “Ayai kugwesa, ayai kuwofokesa”.

1 Ife omwe tidalimbika mbatipirire kuwofoka
kwa omwe alibe kulimba, ndipo mbatireke
kubzikondweresa ife tekha.
2 M'bodzi na m'bodzi wa ife mbakondwerese
mwandzace pakum'citira bzabwino, kuti akule
mucikhulupiriro.
3 Nakuti napombo Krixtu alibe kubzikondw-
eresa Iye yekha, tsono ninga bzidanembedwa
kuti: “Kunyoza kwa wale omwe akhakunyoza
kudagwera ine*”.
4 Thangwe bzentse bzomwe bzidanembedwa
kale-kale, bzidanembedwera kutipfundzisa, kuti
kudzera mwa kupirira na kulimbikisidwa mwa
Bzakunemba tikhale na cidikhiro.
5 Mulungu wa kupirira na kutsangalaza aku-
paseni m'tima wakuphatana, kutewezera Krixtu
Jezu,
6 kuti mwa m'tima ubodzi na fala libodzi imwe
mutumbize Mulungu, Baba wa Mbuya wathu Jezu
Krixtu.
7 Na tenepo, tambiranani wina na mwandzace,
bzibodzi-bodzi ninga Krixtu adakutambirani kuti
Mulungu atumbizidwe.
8 Nakuti ine nin'kuuzani kuti Krixtu
adaikhidwa ninga wakutumikira wa omwe ni wa
m'sinda wa m'gwato, thangwe ra kukhulupirika
kwa Mulungu, kuti atsimikize cipiciro comwe
adacita kuna makolo yathu
9 kuti omwe ni aJuda lini atumbize Mulungu
thangwe ra ntsisi zace, ninga bzidanembedwa
kuti:

“Ndipopo ine nin'dzakutumbizani

* **15:3** Mas 69:9

pakati pa omwe ni aJuda lini.
Nin'dzaimbira dzina lanu nyimbo†”.

10 Ndipo alikulewa pomwe kuti:

“Imbani mwakupfantsa, imwe omwe ndimwe aJuda lini,
pabodzi na mbumba ya Mulungu‡”.

11 Napombo alikuti:

“Tumbizani Mbuya,
imwe mwentse omwe ndimwe lini aJuda.
Imbani nyimbo zakutumbiza Iye
mbumba zentse”§.

12 Ndipo Izaiya alikulewambo kuti:
“An'dzabwera m'bodzi wa dzindza** la Jese,††
omwe an'dzaimirira
kuti adzatonge omwe ni aJuda lini,
ndipo iwo
an'dzadikhirira Iye‡‡”.

13 Ndipo Mulungu wa cidikhiro akudzazeni na kukondwera kwentse na m'tendere pakum'khulupirira Iye, kuti cidikhiro canu cikhale na m'pololo kudzera mwa mphambvu ya Mzimu Wakucena.

Paulo nthena ya Mulungu kuna omwe ni aJuda lini

---

† **15:9** 2Sa 22:50; Mas 18:49 ‡ **15:10** Deu 32:43 § **15:11** Mas 117:1 ** **15:12** MuciGiriki mudanembedwa kuti: “Un'dzabwera muzi”. †† **15:12** Jese akhali baba wa Davidi, mambo wa Ijirayeri. ‡‡ **15:12** Iza 11:10

14 Abale wangu, ine caiye nin'dziwisisa kuti
imwe muna ubwino, mudadzala na udziwi
bwentse, ndipo mun'kwanisa kuyeruzana wina
na mwandzace.
15 Tsono pankhani zinango, ine ndakunem-
berani mwakulimba m'tima, maka-maka kuti
ndikukumbuseni papsa, thangwe ra nkhombo
zomwe Mulungu adandipasa,
16 zakukhala wakutumikira wa Krixtu Jezu
kuna omwe ni aJuda lini, ndiciphata basa la un-
yantsembe mwa kupalidza Mafala Yabwino ya
Mulungu, kuti omwe ni aJuda lini akhale ntsembe
yakubvumidwa na Mulungu, yakucenesedwa na
Mzimu Wakucena.
17 Na tenepo nimbasamwirira mwa Krixtu Jezu,
pa basa lomwe ndirikucita kuna Mulungu.
18 Nakuti ningakwanise lini kukhwimika
kufotokoza cinthu ciri-centse, kuposa bzomwe
Krixtu adacita kudzera mwa ine m'mafala na
m'macitidwe, kuti nditenge omwe ni aJuda lini
abvere Mulungu,
19 kudzera mwa mphambvu ya bzizindikiro na
bzidabwiso, ndipo kudzera mwa mphambvu ya
Mzimu wa Mulungu. Na tenepo, kuyambira ku-
Jerusalema na m'mbali mwace mpaka ku cigawo
ca Iliriko§§, ndidamaliza kupalidza Mafala Yab-
wino ya Krixtu.
20 Nthawe zentse ndidalimbikira kupalidza
Mafala Yabwino m'mbuto zomwe Krixtu akhanati
kudziwika, mwakuti ndireke kulingana na
munthu wakumanga nyumba padzulu pa alisese

§§ **15:19** Mphimpha za kumacokero dzuwa za kunyandza yakucemeredwa Adriyatiko.

ya munthu winango.
21 Tsono ninga bzidanembedwa:

“An'dzamuwona wale omwe
akhanati kubva bza Iye
ndipo wale omwe akhanati kubva bza Iye
an'dzabvesesa”***.

22 Ndipopo kazinji kentse ndidapingizidwa kuti ndifike kuna imwe.

Citalo ca Paulo cakukazunga kuRoma

23 Tsono tsapano, ndatamaliza basa langu mphimpha zakuno ndipo na kufuna kukuzungirani kuyambira kale,
24 nin'cita citalo ndikayenda kudziko la Xipanya. Nin'dikhira kudzakuzungirani pakuyenda ndicidzathandizidwa pa ulendo bwangu kuyenda kumweko, ndatakondwa na kukhala namwe ntsiku pang'ono.
25 Tsapano ndirikuguduka kuyenda kuJerusalema kukatumikira mbumba ya Mulungu.
26 Nakuti magereja ya kucigawo ca Masedonya na Akaya yadapangana kuthandiza mwakukondwa wakusauka pakati pa mbumba ya Mulungu ya kuJerusalema.
27 Yadapangana kucita bzimwebzi ndipo cadidi iwo ana mangawa kuna mbumba ya Mulungu ya kuJerusalema. Nakuti penu omwe ni aJuda lini adacitambo mbali pa bzinthu bza uzimu bza aJuda bzin'funikambo kuti awathandize na bzinthu bzawo bza uthupi.

*** **15:21** Iza 52:15

28 Pakuti ndikamaliza basa limweri ndicitsimik-
iza kuti iwo atambira mphatsoyo, nin'dzayenda
kuXipanya ndipo nin'dzakuzungirani
pakuyenda.
29 Nin'dziwa kuti pakukuzungirani
nin'dzabweresa madaliso mazinji ya Krixtu.

30 Ndirikukukumbirani abale, mwa Mbuya
wathu Jezu Krixtu, napombo mwa lufoi la Mzimu
Wakucena, kuti pabodzi na ine mupembe na
m'tima wentse kuna Mulungu pa cipande ca ine.
31 Pembani kuti ine ndikhale wakutsudzuka
kwa wakusaya kubvera wa kuJudeya, ndipo
kuti thandizo langu muJerusalema likhale
lakutawiridwa na mbumba ya Mulungu,
32 mwakuti mwa cifuniro ca Mulungu ine ndi-
wazungire mwakumpfatsa ndipo ndidzapume
pabodzi na imwe.
33 Ndipo Mulungu wa m'tendere akhale na
imwe mwentse. Ameni.

16

Paulo an'tumiza mamuko kuna abale wa kuRoma

1 Ndirikukudziwisani kuti Febe ni mpfumakazi
yathu, diyakoni* wa gereja ya kuKenkereya.
2 Ndirikukumbira kuti mum'tambire mwa
Mbuya ninga bzin'themera wakucena, ndipo
mum'thandize pa bzomwe angasaye, pakuti
ambathandiza wanthu azinji, napo na inembo.

---

* **16:1** Diyakoni: Ayai wakutumikira.

3 Pasani kulimba Pirisira na Akwira†, andzangu
wa basa mwa Krixtu Jezu.
4 Akhadakondzeka kupereka moyo wawo kuti
apulumuse moyo wangu. Sikuti ndine ndekha
dirikutenda kuna iwo, tsonombo magereja yentse
ya omwe ni aJuda lini.
5 Limbisanimbo gereja yomwe imbakoncezana
panyumba pawo.
Limbisani m'bale wangu wakufunika Epeneto,
omwe adayamba kutendeuka kuna Krixtu
kucigawo ca Aziya.
6 Limbisani Maliya omwe adaphata basa
kwene-kwene pacipande canu.
7 Limbisani Andoroniko na Juniya adzindza
wangu, omwe akhali m'kawoko na ine. Iwo
ni wambiri pakati pa atumiki‡, ndipo akhada-
tendeuka kuna Krixtu ine ndikanati.
8 Limbisani Ampiriyato, m'bale wangu wakufu-
nika mwa Mbuya.
9 Limbisani Urubano, mwandzathu wa basa
mwa Krixtu, na m'bale wangu wakufunika
Xitaki.
10 Limbisani Aperesi, wakutawiridwa mwa
Krixtu.
Limbisani omwe ni wa nyumba ya Arixitobulo.
11 Limbisani Herodiyau, m'dzindza wangu.
Limbisani wa m'nyumba ya Nalisiziyo omwe ali
mwa Mbuya.
12 Limbisani Trifena na Trifoza, mpfumakazi
zomwe zin'phata basa kwene-kwene mwa

† **16:3** Akwira akhali mwamuna wa Pirisira. Wonani mulivu la Mab 18:2,18,26. ‡ **16:7** Atumiki amwewa akhali atumiki basi, akhali lini ninga Paulo ayai winango khumi na m'bodzi.

Mbuya.
Limbisani wakufunika Periside, mpfumakazi yomwe idaphata basa kwene-kwene mwa Mbuya.
13 Limbisani Rufu, wakusankhulidwa mwa Mbuya, na mai wace, omwe ambakhala ninga mai wangumbo.
14 Limbisani Asinkirito, Feregonte, Heremesi, Patolobasi, Heremasi na abale omwe ambakoncezana nawo.
15 Limbisani Firologo na Juliya, Nereu na mpfumakazi yace, napombo Olimpasi na mbumba ya Mulungu yentse yomwe imbakoncezana nawo.
16 Musanani wina na mwandzace na lufoi lacadidi.§
Gereja zentse za Krixtu zirikupereka kulimba kuna imwe.

17 Ndirikukumbirani abale, kuti khalani na cheru na wale omwe ambabweresa kupambulana ndipo ambaphingiza wanthu mwakupitana na mapfundziro yomwe imwe mudapfundzisidwa. Fundukirani kwa iwo.
18 Nakuti wanthu amwewa alikutumikira lini Krixtu, Mbuya wathu, tsono alikutumikira bzakufuna bzawo.** Kudzera mwa mafala yabwino na yapsete, ambanyengeza mitima ya wanthu wakusaya kuzindikira.
19 Pakuti wentse adabva kulewa bza kubvera kwanu, ndipopo ndidakondwa kwene-kwene

§ **16:16** Lufoi lacadidi: MuciGiriki ambalewa kuti: “Kupsompsona kwakucena”. ** **16:18** MuciGiriki ambalewa kuti: “Alikutumikira mimba zawo”.

thangwe ra imwepo, tsono nin'funa kuti mukhale
wakudziwa bzabwino, ndipo wakusaya thangwe
kuna bzakuipa.

20 Mulungu wa m'tendere an'dzam'tsotola
Sathani pantsi pa minyendo yanu patapita
nthawe pang'ono.

Nkhombo za Mbuya wathu Jezu zikhale na
imwe.

21 Timoti, mwandzangu wa basa, an'pereka
kulimba kuna imwe, napombo wadzindza wangu
Lusiyo, Jasoni na Sosipato.

22 Ine, Terisiyo m'nembi wa Paulo, omwe
ndanemba tsambali, ndirikukulimbisani mwa
Mbuya.

23 Gayo, omwe adatambira ine na gereja yentse,
an'pereka kulimba kuna imwe. Eraxto, wakukoya
cuma ca mzinda, na m'bale wathu Kwarto aliku-
pereka kulimba kuna imwe.

24 [Ndipo nkhombo za Mbuya wathu Jezu Krixtu
zikhale na imwe mwentse. Ameni.]††

25 Tsapano, kwa Mulungu omwe ni wamphambvu zakukulimbikisani kudzera mwa Mafala Yabwino yangu na kupalidza bza Jezu Krixtu, malingana na kuwonesedwa kwa cintsintsi comwe cikhadabisala nthawe ikulu kuyambira kale,

26 tsono tsapano cidawonesedwa na
kudziwisidwa kudzera mwa Bzakunemba bza
apolofita, malingana na lamulo la Mulungu
wakuyenda-na-kuyenda, lakuti mbumba zentse
zidzakhulupirire Iye na kum'bvera,

---

†† **16:24** Bzakunemba bzizinji bza kale bziribe dipsa 24.

27 kwa Mulungu omwe ndiye yekha m'dziwi,
atumbizidwe kwakusaya kumala, kudzera mwa
Jezu Krixtu. Ameni!

Nyungwe
Portions of the Holy Bible in the Nyungwe Language of Mozambique

copyright © 1897, 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyungwe

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

O utilizador pode copiar e distribuir a obra.
You may copy and distribute the work.
All rights reserved.

2023-09-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 13 Dec 2023
1bad52f1-9cdd-5cdf-8d76-bb7e5972811f